

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 188 (XXXII) — Nr. 1309

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 30 decembrie 2020

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
	ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
3.461.	— Ordin al ministrului culturii pentru modificarea Normelor metodologice privind organizarea și funcționarea comisiilor, procedura de selecție a programelor, proiectelor și acțiunilor culturale în vederea acordării de finanțări nerambursabile din Fondul Cultural Național, precum și de soluționare a contestațiilor, aprobate prin Ordinul ministrului culturii și patrimoniului național nr. 2.231/2011	2–4
4.156.	— Ordin al președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală pentru modificarea Instrucțiunilor de completare a documentului administrativ în format electronic (e-DA) utilizând aplicația EMCS-RO-Mișcări de control al mișcărilor cu produse accizabile în regim suspensiv/de scutire/exceptare de accize, aprobate prin Ordinul președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală nr. 2.901/2016	4
	ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
	Decizia nr. 13 din 18 mai 2020 (Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii)	5–15

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL CULTURII

ORDIN

pentru modificarea Normelor metodologice privind organizarea și funcționarea comisiilor, procedura de selecție a programelor, proiectelor și acțiunilor culturale în vederea acordării de finanțări nerambursabile din Fondul Cultural Național, precum și de soluționare a contestațiilor, aprobate prin Ordinul ministrului culturii și patrimoniului național nr. 2.231/2011

În baza dispozițiilor art. 28 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 51/1998 privind îmbunătățirea sistemului de finanțare a programelor, proiectelor și acțiunilor culturale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 245/2001, cu modificările și completările ulterioare,

având în vedere prevederile art. 11 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 90/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Culturii, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul culturii emite următorul ordin:

Art. 1. — Normele metodologice privind organizarea și funcționarea comisiilor, procedura de selecție a programelor, proiectelor și acțiunilor culturale în vederea acordării de finanțări nerambursabile din Fondul Cultural Național, precum și de soluționare a contestațiilor, aprobate prin Ordinul ministrului culturii și patrimoniului național nr. 2.231/2011, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 302 din 3 mai 2011, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 5, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Pentru a participa la selecția de oferte, solicitanții trebuie să depună documentația de solicitare a finanțării. Același solicitant poate depune maximum două oferte culturale în cadrul unei sesiuni de finanțare.”

2. Articolul 6 va avea următorul cuprins:

„Art. 6. — (1) Pentru prima etapă a selecției, documentația solicitanților trebuie să conțină următoarele:

a) formularul-tip de solicitare a finanțării nerambursabile pentru proiecte culturale, care se completează online, prin accesarea adresei: www.afcn.ro;

b) formularul pentru descrierea bugetului de venituri și cheltuieli, disponibil pe pagina de internet a Administrației Fondului Cultural Național, în format editabil, care se completează cu datele relevante, se imprimă și se semnează de către solicitant;

c) raportul de activitate a solicitantului pe ultimul an, iar în cazul în care solicitanții au derulat activități pe o perioadă mai scurtă de un an, aceștia vor depune un raport de activitate pentru perioada respectivă;

d) declarația pe propria răspundere privind situația economică, juridică și de eligibilitate a solicitantului, disponibilă pe pagina de internet a Administrației Fondului Cultural Național;

e) CV-urile membrilor echipei de proiect, semnate și datate de către persoanele în cauză sau însoțite de acordul scris al acestora privind participarea în cadrul proiectului;

f) declarația de parteneriat, conform modelului disponibil pe pagina de internet a Administrației Fondului Cultural Național, în format editabil, completată cu datele relevante și semnată de către parteneri;

g) alte documente pe care solicitantul le consideră relevante privind activitatea sa, depuse în format electronic;

h) certificatul de înscriere sau alte acte doveditoare ale dobândirii personalității juridice, în format electronic;

i) certificat de înregistrare fiscală, în format electronic;

j) actul constitutiv, statutul și actele doveditoare ale sediului actual, precum și actele adiționale, după caz, în format electronic;

k) actele din care să rezulte titlul cu care sunt folosite spațiile, în cazul în care proiectul cultural nu se organizează la sediul solicitantului (contract, acord de principiu, scrisoare de intenție sau declarație de parteneriat), în format electronic;

l) documentația privind fundamentarea devizului general al proiectului cultural propus, cuprinzând oferte din partea operatorilor economici care pot presta servicii de orice natură necesare realizării proiectului cultural propus, precum și alte asemenea documente, depuse în format electronic.

(2) Documentele prevăzute la alin. (1) lit. b)—l) se scanează, se atașează și se salvează, conform pașilor operaționali ai aplicației online, prezentați în Ghidul solicitantului, aprobat prin decizie a directorului Administrației Fondului Cultural Național.

(3) Documentele prevăzute la alin. (1) lit. h)—j) vor fi încărcate în format electronic în aplicația online doar de către solicitanții care nu au mai primit finanțări nerambursabile de la Fondul Cultural Național. Solicitanții care au beneficiat de finanțări din Fondul Cultural Național vor încărca în format electronic doar actele adiționale prevăzute la alin. (1) lit. h)—j), încheiate în intervalul scurs de la data ultimei finanțări nerambursabile acordate.

(4) Autoritatea finanțatoare are obligația de a verifica depunerea de către solicitanți a documentelor prevăzute la alin. (1).

(5) Prin decizie a directorului Administrației Fondului Cultural Național se aprobă modelul formularelor și documentelor solicitate potrivit alin. (1) și utilizate în procedura de acordare a finanțărilor nerambursabile, care se afișează pe pagina de internet a Administrației Fondului Cultural Național.”

3. Articolul 10 va avea următorul cuprins:

„Art. 10. — (1) Membrii comisiilor de selecție sunt desemnați de Consiliul Administrației Fondului Cultural Național, dintre candidaturile înregistrate, de către experții în ariile tematice pentru care vor fi acordate finanțări în sesiunea respectivă, în aplicația online pusă la dispoziție de Administrația Fondului Cultural Național.

(2) Pot depune candidaturi, pentru a fi înregistrate conform alin. (1), specialiști din domeniile de referință cu o experiență de minimum 3 ani de practică. Profilul candidatului trebuie să conțină datele complete solicitate în cadrul formularului online, un curriculum vitae, bifarea opțiunilor privind declarația de interese, precum și selectarea opțiunii de participare la sesiunea în curs.

(3) Fiecare membru al comisiei de selecție va semna la începutul sesiunii o declarație de imparțialitate, potrivit modelului aprobat prin decizie a directorului Administrației Fondului Cultural Național și afișat pe pagina de internet a Administrației Fondului Cultural Național. Persoana care face parte din organele de conducere ale unui operator cultural sau este angajată a unui operator cultural care are proiecte depuse pentru finanțare nerambursabilă din Fondul Cultural Național, precum și persoana care face parte din echipa unui proiect sau are un interes patrimonial direct în legătură cu un proiect depus spre finanțare nu poate deține calitatea de membru al comisiei desemnate pentru aria tematică la care este înscris respectivul proiect.

(4) În situația în care, în cursul procedurii de evaluare, un membru al comisiei de selecție constată că are un interes patrimonial în legătură cu una dintre ofertele culturale sau legat de un solicitant, acesta are obligația să declare imediat acest lucru și să se abțină de la evaluarea proiectului respectiv.

(5) În situația în care secretariatul comisiei constată că un expert evaluator se află într-unul dintre cazurile de incompatibilitate prevăzute la alin. (3), măsura retragerii calității de membru în respectiva comisie de selecție este propusă Consiliului Administrației, care va decide înlocuirea acestuia cu un membru supleant. În această situație, expertul evaluator constatat ca incompatibil nu va mai putea face parte dintr-o comisie de selecție a Administrației Fondului Cultural Național pentru un interval de minimum doi ani.”

4. La articolul 11, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Remunerația prevăzută la alin. (2) se stabilește prin decizie a directorului Administrației Fondului Cultural Național, cu încadrarea în bugetul alocat.”

5. Articolul 13 va avea următorul cuprins:

„Art. 13. — (1) Fiecare ofertă culturală va fi analizată de 3 membri ai comisiei de selecție și notată potrivit dispozițiilor art. 8.

(2) Pentru fiecare ofertă vor fi întocmite rapoarte, care vor fi structurate pe baza grilei de evaluare prevăzute la art. 8 și vor include observațiile și justificările experților pentru punctajul acordat, argumentate în minimum 3 rânduri, cu minimum 250 de caractere, pentru fiecare subcriteriu.

(3) Membrii comisiilor de selecție au obligația de a comunica, inclusiv prin curierat rapid, grilele și rapoartele de evaluare întocmite, în original, secretariatului Administrației Fondului Cultural Național, cu cel puțin două zile înainte de data stabilită pentru desfășurarea ședinței, care are loc la finalul perioadei de evaluare la sediul Administrației Fondului Cultural Național și în cadrul căreia se stabilesc ierarhia ofertelor culturale, precum și cuantumul finanțării acordate pentru fiecare dintre acestea.

(4) După comunicarea documentelor de evaluare este interzisă modificarea punctajelor acordate ofertelor culturale, cu excepția celor care fac obiectul reuniunii de reevaluare comună.

(5) În situația în care se constată diferențe mai mari de 10 puncte între punctajele totale acordate pentru aceeași ofertă, în cadrul ședinței prevăzute la alin. (3), se convoacă o reuniune de reevaluare comună a punctajului acordat proiectului, la care participă evaluatorii implicați.

(6) În cazul în care, în urma reuniunii de reevaluare comună, diferența între punctaje nu se reduce, oferta culturală în referință va fi supusă unei noi evaluări, realizată de alți trei evaluatori, selectați prin tragere la sorți dintre cei prezenți. În cazul comisiilor formate din trei sau cinci membri, se va lua în considerare punctajul mediu pentru stabilirea ierarhiei finale.

(7) În cazul în care, din motive obiective, expertul nu poate fi prezent la ședința prevăzută la alin. (3) sau la reuniunea de

reevaluare comună prevăzută la alin. (5), acesta trebuie să asigure participarea sa prin mijloace tehnice de comunicare.

(8) Modalitatea de desfășurare a ședinței prevăzute la alin. (3) și a reuniunii de reevaluare comună prevăzute la alin. (5) este prevăzută în regulamentul intern al comisiilor de selecție, aprobat prin decizie a directorului Administrației Fondului Cultural Național.”

6. La articolul 14, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„Art. 14. — (1) Comisia de selecție stabilește ierarhia ofertelor culturale pe baza punctajului obținut, precum și cuantumul finanțării acordate pentru fiecare dintre acestea, conform următoarelor reguli:

a) în cazul în care toate cheltuielile din oferta culturală sunt justificate și respectă reglementările stabilite de lege și prin anunțul public, cuantumul finanțării acordate va fi cel indicat de către solicitant în aplicația depusă;

b) în cazul ofertei culturale în care toate cheltuielile sunt justificate și respectă reglementările stabilite de lege și prin anunțul public, care este poziționată ultima în ierarhia proiectelor culturale selectate, la fiecare arie tematică, dar pentru care nu mai există fonduri suficiente pentru acoperirea integrală a finanțării solicitate, conform lit. a), directorul Administrației Fondului Cultural Național poate decide suplimentarea bugetului, cu condiția disponibilității fondurilor. În cazul în care nu există fonduri disponibile pentru suplimentarea bugetului, solicitantul are posibilitatea de a adapta proiectul propus pentru a se încadra în suma disponibilă sau de a renunța la finanțare;

c) în cazul ofertelor culturale care sunt poziționate ultimele în ierarhia proiectelor culturale selectate, la fiecare arie tematică, totalizând punctaje identice, ale căror cheltuieli totale sunt justificate și respectă reglementările stabilite de lege și prin anunțul public, dar pentru care nu mai există fonduri suficiente pentru acoperirea integrală a finanțării solicitate, conform lit. a), directorul Administrației Fondului Cultural Național poate decide suplimentarea bugetului, cu condiția disponibilității fondurilor. În cazul în care nu există fonduri disponibile pentru suplimentarea bugetului, solicitantii au posibilitatea de a adapta proiectul propus pentru a se încadra în suma rezultată în urma aplicării formulei mediei ponderate, calculată în raport cu diferența consemnată după totalizarea finanțărilor deja alocate în cadrul respectivei arii tematice și sumele solicitate, sau de a renunța la finanțare.”

7. La articolul 15 alineatul (1), litera c) va avea următorul cuprins:

„c) documente din care să rezulte existența altor surse de finanțare proprii sau atrase, cum sunt:

1. declarații pe propria răspundere ale solicitantului privind contribuția proprie sau atrasă, semnate în original, însoțite de extrase de cont bancar, după caz;

2. contracte de sponsorizare, în copie;

3. scrisori de intenție, în copie, după caz;

4. alte forme de sprijin financiar din partea unor terți;”

8. La articolul 15, alineatul (2) se abrogă.

9. La articolul 18, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) În vederea elaborării contestației pot fi solicitate rapoartele și grilele de evaluare corespunzătoare ofertei culturale întocmite conform prevederilor art. 13, care vor fi puse la dispoziție de către secretariatul Administrației Fondului Cultural Național, cu respectarea confidențialității identității evaluatorilor, prin poștă electronică.”

10. Articolul 19 va avea următorul cuprins:

„Art. 19. — (1) Finanțarea nerambursabilă a proiectelor culturale se acordă pe baza contractului de finanțare încheiat între Administrația Fondului Cultural Național și solicitantul selecționat.

(2) Modelul contractului-cadru de finanțare, prevăzut la alin. (1), este aprobat prin decizie a directorului Administrației Fondului Cultural Național și este afișat pe pagina de internet a Administrației Fondului Cultural Național.

(3) Modelul contractului-cadru de finanțare, prevăzut la alin. (2), va cuprinde în anexă și formularul pentru raportări finale.”

11. **Articolul 21 se abrogă.**

12. **Anexele nr. 1—5 se abrogă.**

Art. II. — În termen de 30 zile de la intrarea în vigoare a prezentului ordin se aprobă prin decizie a directorului Administrației Fondului Cultural Național și se afișează pe pagina

de internet a Administrației modelul formularelor și al documentelor utilizate în procedura de acordare a finanțărilor nerambursabile, conform prevederilor art. 6, 10 și 19 din Normele metodologice privind organizarea și funcționarea comisiilor, procedura de selecție a programelor, proiectelor și acțiunilor culturale în vederea acordării de finanțări nerambursabile din Fondul Cultural Național, precum și de soluționare a contestațiilor, aprobate prin Ordinul ministrului culturii și patrimoniului național nr. 2.231/2011, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv cu cele aduse prin prezentul ordin.

Art. III. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul culturii,

Bogdan Gheorghiu

București, 10 decembrie 2020.

Nr. 3.461.

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE
AGENȚIA NAȚIONALĂ DE ADMINISTRARE FISCALĂ

O R D I N

pentru modificarea Instrucțiunilor de completare a documentului administrativ în format electronic (e-DA) utilizând aplicația EMCS-RO-Mișcări de control al mișcărilor cu produse accizabile în regim suspensiv/de scutire/exceptare de accize, aprobate prin Ordinul președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală nr. 2.901/2016

Având în vedere dispozițiile art. 11 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 520/2013 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Administrare Fiscală, cu modificările și completările ulterioare, în temeiul prevederilor art. 404 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, ținând cont de Avizul conform al Ministerului Finanțelor Publice comunicat prin Adresa nr. 897.565 din 10.12.2020,

președintele Agenției Naționale de Administrare Fiscală emite următorul ordin:

Art. I. — Instrucțiunile de completare a documentului administrativ în format electronic (e-DA) utilizând aplicația EMCS-RO-Mișcări de control al mișcărilor cu produse accizabile în regim suspensiv/de scutire/exceptare de accize, aprobate prin Ordinul președintelui Agenției Naționale de Administrare Fiscală nr. 2.901/2016, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 861 din 28 octombrie 2016, cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La punctul 67 alineatul (2), litera a) va avea următorul cuprins:

„a) să păstreze produsele la locul de recepție pentru o posibilă verificare din partea autorității vamale de destinație, care, în urma analizei de risc sau selecției aleatorii, informează primitorul prin intermediul sistemului informatizat în legătură cu oportunitatea efectuării/neefectuării controlului, în conformitate cu pct. 88. În cazul în care primitorul este informat în legătură cu efectuarea controlului, acesta are posibilitatea de a descărca produsele din mijlocul de transport. Autoritatea vamală competentă va proceda la identificarea mărfurilor prin numărare, cântărire, măsurare, ținând cont inclusiv de stocul inițial dacă în depozite/rezervoare se găsesc mărfuri similare. După informarea privind efectuarea controlului, controlul mărfurilor la

destinație se efectuează cel mai târziu până la ora 12 din următoarea zi lucrătoare.”

2. Punctul 68 va avea următorul cuprins:

„68. Primitorul destinat scutit de la plata accizelor în sensul art. 395 din Codul fiscal are obligația să anunțe sosirea produselor accizabile la autoritatea vamală de destinație, la momentul primirii produselor accizabile în regim suspensiv de accize și să păstreze produsele la locul de recepție pentru o posibilă verificare din partea autorității vamale de destinație, care, în urma analizei de risc sau selecției aleatorii, informează primitorul în legătură cu oportunitatea efectuării controlului fizic la destinație, prin orice mijloace de comunicare. După informarea privind efectuarea controlului, controlul mărfurilor la destinație se efectuează cel mai târziu până la ora 12 din următoarea zi lucrătoare.”

3. Punctul 88 va avea următorul cuprins:

„88. În urma rezultatului analizei de risc efectuate, autoritatea vamală de destinație informează primitorul în legătură cu efectuarea/neefectuarea controlului prin intermediul sistemului EMCS-RO-Mișcări.”

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și intră în vigoare în 10 zile de la data publicării.

Președintele Agenției Naționale de Administrare Fiscală,
Mirela Călugăreanu

București, 21 decembrie 2020.
Nr. 4.156.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU SOLUȚIONAREA RECURSULUI ÎN INTERESUL LEGII

DECIZIA Nr. 13**din 18 mai 2020**

Dosar nr. 68/1/2020

Corina-Alina Corbu	— președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Laura-Mihaela Ivanovici	— președintele Secției I civile
Marian Budă	— președintele Secției a II-a civile
Denisa Angelica Stănișor	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Daniel Grădinaru	— președintele Secției penale
Bianca Elena Țăndărescu	— judecător la Secția I civilă
Mioara Iolanda Grecu	— judecător la Secția I civilă
Cristina Truțescu	— judecător la Secția I civilă
Adina Georgeta Nicolae	— judecător la Secția I civilă
Simona Lala Cristescu	— judecător la Secția I civilă
Mihaela Paraschiv	— judecător la Secția I civilă
Ruxandra Monica Duță	— judecător la Secția a II-a civilă
Virginia Florentina Duminecă	— judecător la Secția a II-a civilă
Iulia Manuela Cîrnu	— judecător la Secția a II-a civilă
Rodica Zaharia	— judecător la Secția a II-a civilă
George Bogdan Florescu	— judecător la Secția a II-a civilă
Petronela Iulia Nițu	— judecător la Secția a II-a civilă
Adriana Florina Secrețeanu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Mona Magdalena Baci	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Claudia Marcela Canacheu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Liliana Vișan	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Adela Vintilă	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Daniel Gheorghe Severin	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Mirela Sorina Popescu	— judecător la Secția penală
Ioana Alina Ilie	— judecător la Secția penală

Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii ce formează obiectul Dosarului nr. 68/1/2020 este constituit conform dispozițiilor art. 516 alin. (2) din Codul de procedură civilă și ale art. 34 alin. (3) lit. b) din Regulamentul privind

organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare (*Regulamentul*).

Ședința este prezidată de doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna procuror-șef al Secției judiciare, Antonia Constantin.

La ședința de judecată participă doamna magistrat-asistent Elena Adriana Stamatescu, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 35 din Regulament.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a luat în examinare recursul în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov.

Magistratul-asistent referă cu privire la obiectul recursului în interesul legii, precum și cu privire la faptul că la dosar au fost depuse hotărâri definitive contradictorii pronunțate de instanțele judecătorești, raportul întocmit de judecătorii-raportori, două suplimente la raport, note scrise depuse de președinții secțiilor I civilă și a II-a civilă ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și punctul de vedere al procurorului general.

Constatând că nu sunt chestiuni prealabile, doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele completului, acordă cuvântul reprezentantului procurorului general asupra recursului în interesul legii.

Doamna procuror Antonia Constantin expune orientările jurisprudențiale identificate de titularul sesizării, arătând că procurorul general apreciază ca fiind în spiritul legii prima orientare jurisprudențială, în care s-a apreciat că, în acțiunile cu obiectul menționat, competența materială procesuală în soluționarea apelului îi revine secției specializate în materia litigiilor cu profesioniști.

În argumentarea acestui punct de vedere pornește de la împrejurarea că elementul comun al litigiilor enumerate cu titlu exemplificativ de dispozițiile art. 226 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 71/2011*), în interpretarea dată prin Decizia nr. 18 din 17 octombrie 2016, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 237 din 6 aprilie 2017 (*Decizia nr. 18 din 17 octombrie 2016*), îl constituie activitatea economică a profesioniștilor, astfel cum este definită în art. 3 alin. (3) din Codul civil. Toate cauzele care formează obiectul recursului în interesul legii pun în discuție efectele contractului de asigurare RCA după producerea riscului asigurat, principalul efect fiind dreptul asiguratului sau al persoanei păgubite de a solicita acoperirea pagubelor suferite și obligația asigurătorului de a acoperi aceste pagube prin plata unor sume de bani. Executarea contractului de asigurare se circumscrie activității economice a asigurătorului ca profesionist, conform art. 3 din Norma Autorității de Supraveghere Financiară

nr. 20/2017 privind asigurările auto din România, cu modificările și completările ulterioare (*Norma ASF nr. 20/2017*). Plata despăgubirilor privește exclusiv îndeplinirea condițiilor răspunderii legale și contractuale a asigurătorului, și nu îndeplinirea condițiilor răspunderii civile delictuale.

Prin deciziile pronunțate în vederea unificării practicii [Decizia Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 86 din 20 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 46 din 17 ianuarie 2018 (*Decizia nr. 86 din 20 noiembrie 2017*), Decizia Completului competent să judece recursul în interesul legii nr. 1 din 15 februarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 258 din 6 aprilie 2016 (*Decizia nr. 1 din 15 februarie 2016*), deciziile nr. I din 28 martie 2005 și nr. 29 din 16 noiembrie 2009 pronunțate de secțiile unite], instanța supremă a identificat temeiurile răspunderii asigurătorului ca fiind temeiuri contractuale și legale, infirmând teza răspunderii civile delictuale pentru fapta altuia sau a răspunderii comitentului pentru fapta prepusului.

La nivel teoretic, asigurarea de răspundere civilă auto respectă tipologia stipulației pentru altul, fiind o aplicare practică a acestei instituții.

Această opinie are în vedere și statuările Curții de Justiție a Uniunii Europene, care, prin Hotărârea din 13 decembrie 2007, pronunțată în cauza C-463/06, a reținut că, în ceea ce privește consecințele calificării acțiunii directe a persoanei vătămate împotriva asigurătorului, aplicarea normei de competență prevăzute de art. 9 alin. (1) lit. b) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, în cazul unei astfel de acțiuni, nu este exclusă ca urmare a calificării acesteia în dreptul național ca acțiune în răspundere delictuală, care privește un fapt exterior raporturilor juridice cu caracter contractual. Natura acestei acțiuni în dreptul național nu are nicio relevanță pentru aplicarea dispozițiilor din regulament, dat fiind că respectivele norme sunt incluse într-o secțiune care privește în general materia asigurărilor și care este distinctă de secțiunea referitoare la competențele speciale în materie contractuală și delictuală.

Referindu-se la suplimentele de raport și la notele depuse, doamna procuror Antonia Constantin arată că, prin Legea nr. 207/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară (*Legea nr. 207/2018*), au fost modificate dispozițiile art. 35 alin. (2) și ale art. 36 alin. (3) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 304/2004*), introducându-se posibilitatea înființării la tribunale și curți de apel de secții specializate care soluționează cauze cu profesioniști. Aceste dispoziții legale au fost supuse controlului *a priori* de constituționalitate, iar prin Decizia nr. 250 din 19 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 378 din 3 mai 2018, Curtea Constituțională a reținut, în paragrafele 62 și 63, că modificarea are ca obiect înlocuirea sintagmei „*indiferent de obiectul lor sau de calitatea părților*” aferentă cauzelor civile cu sintagma „*cauze cu profesioniști*”, care, în enumerarea cuprinsă în textul de lege, nu reprezintă decât precizarea expresă a acelor cauze care se disting prin obiectul și calitatea părților și care are ca efect consacrarea în noua reglementare a realității juridice existente, și că intervenția legislativă asupra normei criticate intră în sfera operațiunilor de corelare legislativă și nu aduce o modificare de substanță normei modificate, ci are ca scop reglementarea concisă, unitară și coerentă a materiei organizării secțiilor și completelor specializate din cadrul instanțelor judecătorești.

Pentru toate aceste argumente solicită admiterea recursului în interesul legii și pronunțarea unei hotărâri de unificare a practicii.

Doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele completului de judecată, consultă membrii completului dacă au întrebări pentru reprezentantul procurorului general.

Doamna judecător Adina Georgeta Nicolae arată că, în concluziile sale, procurorul general pornește de la dispozițiile art. 226 alin. (1) din Legea nr. 71/2011, referitoare la criteriile legale care stau la baza determinării competenței materiale procesuale, continuând cu argumentul că prin Decizia nr. 18 din 17 octombrie 2016 s-a statuat că, după intrarea în vigoare a noului Cod civil, dihotomia profesionist/neprofesionist nu mai poate fi utilizată pentru delimitarea competenței instanțelor/secțiilor specializate, esențiale fiind obiectul sau natura litigiului. Prin urmare, întreabă în ce fel se compatibilizează cu aceste argumente concluziile procurorului general privind determinarea competenței materiale procesuale în considerarea calității de profesionist a asigurătorului.

Doamna procuror Antonia Constantin arată că s-a pornit de la considerentele Deciziei nr. 18 din 17 octombrie 2016 și s-a avut în vedere că elementul comun al litigiilor enumerate exemplificativ de art. 226 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 este dat de desfășurarea activității economice a profesioniștilor. Cheia centrală a argumentației nu este atât calitatea de profesionist a asigurătorului, cât faptul că toate aceste acțiuni au în vedere răspunderea contractuală, ce ține de activitatea economică a profesionistului. Or, dacă există secții specializate, trebuie să se dea eficiență criteriului care ține de activitatea economică.

Doamna judecător Adina Georgeta Nicolae întreabă dacă faptul că terțul păgubit nu are nicio legătură cu contractul se circumscrie în vreun fel activității economice a profesionistului și dacă există vreo contradicție între identificarea fundamentului acestei acțiuni ca fiind răspunderea contractuală și trimiterea la dezlegările date cu valoare de principiu de Înalta Curte de Casație și Justiție, cum este, de exemplu, Decizia nr. 86 din 20 noiembrie 2017, în care s-a statuat că relația dintre terț, victimă a unui accident, și asigurător este fundamentată pe răspunderea civilă delictuală și că terțul are o acțiune directă împotriva asigurătorului, reglementată ca atare de lege.

Doamna procuror Antonia Constantin arată că în Decizia nr. 86 din 20 noiembrie 2017 s-a consacrat principiul răspunderii asigurătorului pe temeiul protecției drepturilor persoanei păgubite. În alte decizii, cum ar fi Decizia nr. 1 din 15 februarie 2016, se vorbește despre obligația legală și contractuală a asigurătorului. Așa fiind, s-a transpus mecanismul răspunderii asigurătorului în mecanismul stipulației pentru altul. Răspunderea civilă delictuală constituie mecanismul declanșator al litigiului, dar răspunderea asigurătorului este o răspundere contractuală și legală. Instanța supremă, prin deciziile de unificare, a delimitat clar această răspundere de răspunderea civilă delictuală a asigurătorului pentru fapta altor persoane, construcția teoretică evoluând în trepte, până la răspunderea contractuală și legală.

Doamna judecător Adina Georgeta Nicolae arată că la pagina 13 din opinia procurorului general se susține că aceste pretenții nu își au izvorul în raporturi juridice civile, ci chiar în lege și întreabă dacă, pentru a fi exclusă competența secțiilor civile, se poate spune că drepturile se nasc direct din lege, care conține norme generale, abstracte, iar nu din raporturi juridice concrete, care apar ca urmare a săvârșirii unei fapte ilicite care se constituie într-un risc asigurat.

Doamna procuror Antonia Constantin arată că legea consacră un mecanism de despăgubire, iar nu un drept de

creanță. Temeiul legal vine să susțină hiatusul dintre răspunderea civilă delictuală și răspunderea contractuală, pentru că, pe tărâmul răspunderii contractuale, persoana păgubită nu s-ar fi putut îndrepta împotriva asigurătorului. Temeiul contractual este dat de contractul de asigurare încheiat de persoana vinovată de producerea accidentului. Dreptul de creanță se naște din delict, iar mecanismul de despăgubire este legal și contractual.

Doamna judecător Adina Georgeta Nicolae întreabă de când începe să curgă termenul de prescripție a dreptului la acțiune, dacă fundamentul acțiunii este răspunderea contractuală.

Doamna procuror Antonia Constantin răspunde că aceasta este o altă problemă de drept, ce nu se poate rezolva în recursul în interesul legii în discuție.

Doamna judecător Laura-Mihaela Ivanovici întreabă dacă în cadrul litigiilor ce fac obiectul recursului în interesul legii instanțele au analizat elementele răspunderii civile delictuale ori ale răspunderii contractuale și dacă procurorul general a identificat măcar un singur caz în care s-a analizat strict răspunderea contractuală.

Doamna procuror Antonia Constantin răspunde că, din punctul său de vedere, procurorul general s-a cantonat exclusiv pe criteriile atributive de competență materială procesuală. Arată și că nu se pune problema ca prin acest recurs în interesul legii instanța supremă să creeze norme de drept procesual, ci să dezlege o problemă de drept, aplicând criteriile din Decizia nr. 18 din 17 octombrie 2016 și actualul cadru legislativ, modificat în 2018, respectiv să statueze dacă acest tip de cauze, prin obiectul și natura lor, pot fi atribuite secțiilor civile sau secțiilor specializate. Criteriile din art. 226 alin. (1) din Legea nr. 71/2011, ce pot fi avute în vedere exemplificativ, vizează tocmai activitatea economică a profesionistului.

Doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele completului, declară dezbaterile închise, iar completul de judecată rămâne în pronunțare asupra recursului în interesul legii.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele:

I. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

1. La data de 8 ianuarie 2020, Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție cu soluționarea recursului în interesul legii privind următoarea problemă de drept: *competența materială procesuală a secțiilor civile în litigiile având ca obiect plata de despăgubiri materiale și morale formulate de terțele persoane păgubite prin producerea accidentelor de circulație, în care calitatea procesuală pasivă o are asigurătorul RCA, iar persoana vinovată are calitate de intervenient forțat sau de pârât alături de asigurătorul RCA, precum și în litigiile privind acțiunile în regres formulate de asigurător împotriva persoanei vinovate de producerea accidentului. Natura juridică a răspunderii asigurătorului față de terțul păgubit (secțiile civile sau secțiile specializate în litigii cu profesioniști)*

2. Recursul în interesul legii a fost înregistrat la Înalta Curte de Casație și Justiție la data de 13 ianuarie 2020, formându-se Dosarul nr. 68/1/2020.

II. Obiectul recursului în interesul legii

3. Din cuprinsul recursului în interesul legii declarat, potrivit prevederilor art. 514 din Codul de procedură civilă, de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov, rezultă că instanțele de judecată nu au un punct de vedere unitar în ceea ce privește stabilirea competenței materiale procesuale a secției

corespunzătoare din cadrul tribunalelor sau, după caz, al curților de apel, care trebuie să soluționeze, în faza apelului, cererile având ca obiect plata de despăgubiri materiale și morale formulate de terțele persoane păgubite prin producerea accidentelor de circulație, în care calitatea procesuală pasivă o are asigurătorul RCA, iar persoana vinovată are calitate de intervenient forțat sau de pârât alături de asigurătorul RCA, precum și în litigiile privind acțiunile în regres formulate de asigurător împotriva persoanei vinovate de producerea accidentului.

III. Prevederile legale supuse interpretării Înaltei Curți de Casație și Justiție

4. Înalta Curte de Casație și Justiție este chemată să interpreteze, în vederea aplicării unitare, următoarele prevederi legale:

Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, cu modificările și completările ulterioare:

„Art. 226. — (1) Prin hotărâre a Consiliului Superior al Magistraturii, la propunerea colegiului de conducere al instanței, în raport cu numărul cauzelor, se pot înființa, în cadrul secțiilor civile, complete specializate pentru soluționarea anumitor categorii de litigii, în considerarea obiectului sau naturii acestora, precum:

a) cererile în materie de insolvență, concordat preventiv și mandat ad hoc;

b) cererile în materia societăților reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și a altor societăți, cu sau fără personalitate juridică, precum și în materia registrului comerțului;

c) cererile care privesc restrângerea, împiedicarea ori denaturarea concurenței;

d) cererile privind titlurile de valoare și alte instrumente financiare.

(2) La înființarea completelor specializate potrivit alin. (1) se va ține seama de următoarele criterii:

a) asigurarea unui volum de activitate echilibrat între judecătoria secției;

b) specializarea judecătorilor și necesitatea valorificării experienței profesionale a acestora;

c) respectarea principiului repartizării aleatorii.

(3) Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii prevăzută la alin. (1) își va produce efectele de la data intrării în vigoare a Codului civil.”

Codul civil:

Art. 3. — Aplicarea generală a Codului civil

„(1) Dispozițiile prezentului cod se aplică și raporturilor dintre profesioniști, precum și raporturilor dintre aceștia și orice alte subiecte de drept civil.

(2) Sunt considerați profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere.

(3) Constituie exploatarea unei întreprinderi exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are ori nu un scop lucrativ.”

Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare:

„Art. 35. — (...) (2) În cadrul curților de apel funcționează, în raport cu complexitatea și numărul cauzelor, secții sau, după caz, completuri specializate pentru cauze civile, cauze cu profesioniști, cauze penale, cauze cu minori și de familie, cauze de contencios administrativ și fiscal, cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, insolvență, concurență neloială sau

pentru alte materii, precum și completuri specializate pentru cauze maritime și fluviale.

Art. 36. — (...) (3) În cadrul tribunalelor funcționează, în raport cu complexitatea și numărul cauzelor, secții sau, după caz, completuri specializate pentru cauze civile, cauze cu profesioniști, cauze penale, cauze cu minori și de familie, cauze de contencios administrativ și fiscal, cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, insolvență, concurență neloială sau pentru alte materii, precum și completuri specializate pentru cauze maritime și fluviale.”

Legea nr. 132/2017 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule și tramvaie:

Art. 22. — „(1) Despăgubirea se stabilește și se plătește în conformitate cu prevederile art. 14, iar în cazul stabilirii despăgubirii prin hotărâre judecătorească, drepturile persoanelor prejudiciate prin accidente produse de vehicule aflate în proprietatea persoanelor asigurate în România se exercită împotriva asigurătorului RCA, în limitele obligației acestuia cu citarea obligatorie a persoanei/persoanelor răspunzătoare de producerea accidentului în calitate de intervenienți forțați. (...)”

IV. Examenul jurisprudențial

5. La nivelul Curții de Apel Brașov — Secția civilă, problema de drept care a generat practica divergentă s-a ivit în cadrul soluționării cauzelor privind conflictul negativ de competență dintre Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și Secția I civilă ale Tribunalului Brașov.

6. În fapt, litigiile care au determinat apariția soluțiilor divergente au ca obiect fie plata de despăgubiri materiale și morale formulate de terțele persoane păgubite prin producerea accidentelor de circulație, în care calitatea procesuală pasivă o are asigurătorul RCA, iar persoana vinovată are calitate de intervenient forțat sau de pârât, alături de asigurătorul RCA, fie acțiuni în regres formulate de asigurător împotriva persoanei vinovate de producerea accidentului.

7. În vederea analizării oportunității promovării unui recurs în interesul legii au fost emise adrese către curțile de apel din țară, pentru a fi comunicată jurisprudența referitoare la această problemă de drept, și s-a constatat existența practicii neunitare atât la nivelul curților de apel, cât și în interiorul aceluiași secții, ceea ce justifică aplicarea dispozițiilor art. 514 și 515 din Codul de procedură civilă.

8. Astfel, în problema juridică anterior expusă se conturează două opinii:

9. Într-o primă orientare, s-a apreciat că în acțiunile cu obiectul menționat competența materială procesuală în soluționarea apelului îi revine secției specializate în materia litigiilor cu profesioniști.

10. Argumentele care stau la baza acestei opinii sunt următoarele:

— instanța nu a fost investită în mod expres cu antrenarea răspunderii civile delictuale, aceasta fiind stabilită anterior (de exemplu, printr-un proces-verbal de contravenție), sau nu a fost contestată de părțile contractului de asigurare (de exemplu, în cazul existenței unei constatări amiabile), obiectul cererii constituindu-l strict acordarea de despăgubiri prin antrenarea răspunderii civile contractuale, în temeiul contractului de asigurare; executarea contractului de asigurare se circumscrie activității economice a asigurătorului, ca profesionist;

— raporturile juridice dintre părți au fost stabilite inițial prin contractul de asigurare, care a fost încheiat în cadrul activității economice desfășurate de pârâtă, motiv pentru care acțiunea se circumscrie sferei litigiilor avute în vedere cu titlu

exemplificativ de art. 226 alin. (1) din Legea nr. 71/2011, în funcție de obiectul sau natura litigiilor. Este vorba tot despre o răspundere contractuală a societății de asigurare în raport cu terțul păgubit, fondată pe dispozițiile art. 50 din Legea nr. 136/1995 privind asigurările și reasigurările în România, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 136/1995*), respectiv art. 22 din Legea nr. 132/2017 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule și tramvaie (*Legea nr. 132/2017*), întrucât ea izvorăște tot din contractul de asigurare și din lege;

— polița de asigurare a fost încheiată de asigurător în cadrul activității economice care reprezintă obiectul de activitate uzual al societății de asigurare, plata despăgubirii reprezentând astfel chiar o componentă a activității sale, fiind atrase astfel dispozițiile art. 226 alin. (1) din Legea nr. 71/2011; prin urmare, litigiul izvorăște din activitatea de asigurare de răspundere civilă obligatorie, desfășurată de către asigurător, respectiv din faptele de asigurare pe care acesta este obligat, conform legii, să le săvârșească atunci când intervine riscul asigurat;

— asigurătorul este un profesionist, iar în obiectul activității sale profesionale intră obligația de despăgubire, precum și activitatea de regres și recuperare (art. 50 din Legea nr. 136/1995, respectiv art. 22 din Legea nr. 132/2017).

11. În sensul acestei opinii au pronunțat hotărâri: Curtea de Apel Brașov; Curtea de Apel Bacău; Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie și Secția a VI-a civilă; Tribunalul București — Secțiile a III-a și a IV-a civile; Curtea de Apel Cluj — Secția I civilă; Tribunalul Maramureș — Secția a II-a civilă; Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă și Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal; Tribunalul Bistrița-Năsăud — Secția a II-a civilă; Curtea de Apel Craiova; Tribunalul Dolj, Tribunalul Gorj — Secția a II-a civilă, Tribunalul Mehedinți — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal; Curtea de Apel Galați — Secția I civilă; Tribunalul Galați, Tribunalul Brăila — Secția I civilă, Tribunalul Vrancea — Secția I civilă, Curtea de Apel Oradea, Tribunalul Bihor — Secția I civilă, Tribunalul Satu Mare, Curtea de Apel Pitești, Tribunalul Argeș și Tribunalul Specializat Argeș, Curtea de Apel Alba Iulia, Tribunalul Sibiu, Curtea de Apel Suceava, Curtea de Apel Timișoara.

12. În cea de-a doua opinie, s-a apreciat că secția civilă este cea competentă, iar nu secția specializată în materia litigiilor cu profesioniști, întrucât, independent de cadrul procesual al acțiunii (fie acțiunea persoanei păgubite împotriva asigurătorului, cu sau fără participarea persoanei vinovate, fie acțiunea în regres a asigurătorului împotriva persoanei vinovate de producerea accidentului), cauza juridică a raporturilor de drept material deduse judecății este răspunderea civilă delictuală a persoanei indicate drept responsabilă de producerea accidentului. Faptul că plata sumelor de bani constând în despăgubiri revine asigurătorului în temeiul contractului de asigurare este doar un element subsecvent, grefat în mod obligatoriu pe angajarea răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie a persoanei vinovate de producerea accidentului.

13. Prin urmare, deși calitatea procesuală pasivă a societății de asigurare este determinată de existența unui contract de asigurare încheiat cu intervenientul forțat, contract ce este încheiat de asigurător în exercitarea activității sale, în litigiile de acest tip acțiunea este fundamentată pe răspunderea civilă delictuală a persoanei vinovate de producerea accidentului, răspunderea asigurătorului fiind o răspundere stabilită legal, și, din această perspectivă, reclamantul este obligat să dovedească întrunirea concomitentă a tuturor condițiilor legale de antrenare a răspunderii civile delictuale în persoana intervenientului forțat.

14. Rezultă, aşadar, că aceste litigii poartă asupra răspunderii civile delictuale pentru fapta ilicită a unei persoane fizice, pârâta societate de asigurare fiind chemată doar să acopere prejudiciul în locul persoanei vinovate, în limitele contractului de asigurare, în baza art. 54 alin. 1 din Legea nr. 136/1995, respectiv art. 22 din Legea nr. 132/2017, astfel că acţiunea formulată este o acţiune în daune delictuale.

15. Prin urmare, nu se poate spune că aceste litigii pot fi catalogate ca fiind „specializate”, cu consecinţa atragerii competenţei materiale procesuale a secţiei specializate a tribunalului şi a curţii de apel, din moment ce nu este un litigiu fundamentat pe activitatea economică a profesioniştilor, ci pe răspunderea civilă delictuală a unei persoane fizice.

16. Argumentele care stau la baza acestei opinii sunt următoarele:

— nu se pune în discuţie activitatea profesională a asigurătorului, ci o răspundere civilă delictuală, generată de fapta ilicită a persoanei vinovate de producerea accidentului, finalitatea litigiului fiind acoperirea prejudiciului produs prin fapta ilicită, iar nu verificarea activităţii profesionale a profesionistului, nici analiza răspunderii contractuale dintre asigurat şi asigurător;

— independent de cadrul procesual al acţiunii, cauza juridică a raporturilor de drept material deduse judecării este răspunderea delictuală a persoanei indicate drept responsabilă de producerea accidentului, iar faptul că plata despăgubirii îi revine asigurătorului în baza contractului de asigurare este doar un element subsecvent, grefat în mod obligatoriu pe angajarea răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie a persoanei vinovate de producerea accidentului, ca situaţie premisă; prin urmare, nu contractul de asigurare este izvorul răspunderii civile delictuale, astfel încât nu există niciun motiv pentru asimilarea unui astfel de litigiu celor enumerate exemplificativ de art. 226 din Legea nr. 71/2011.

17. În sensul acestei opinii au fost pronunţate hotărâri judecătoreşti de către Tribunalul Sibiu, Tribunalul Bacău — Secţia a II-a civilă, Curtea de Apel Bucureşti — Secţia a III-a civilă şi pentru cauze cu minori şi de familie, Secţia a IV-a civilă, Secţia a V-a civilă, Tribunalul Giurgiu, Tribunalul Ialomiţa — Secţia I civilă, Judecătoria Slobozia, Tribunalul Teleorman — Secţia conflicte de muncă, asigurări sociale şi de contencios administrativ şi fiscal, Curtea de Apel Constanţa — Secţia a II-a civilă, Curtea de Apel Cluj — Secţia I civilă şi Secţia a II-a civilă, Tribunalul Cluj, Tribunalul Specializat Cluj, Tribunalul Maramureş — Secţia I civilă şi Secţia a II-a civilă, Curtea de Apel Galaţi — Secţia I civilă, Tribunalul Brăila — Secţia a II-a civilă, Curtea de Apel Oradea, Curtea de Apel Ploieşti, Curtea de Apel Piteşti — Secţia a II-a civilă, de contencios administrativ şi fiscal, Curtea de Apel Târgu Mureş, Curtea de Apel Timişoara.

18. Aşadar, există şi în prezent practică neunitară cu privire la interpretarea acestei probleme de drept, iar din verificarea site-ului Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie se constată că această chestiune nu a fost dezlegată anterior de către instanţa supremă prin mecanismul instituit de art. 519 din Codul de procedură civilă şi la acest moment nu este înregistrată o cerere de recurs în interesul legii sau o cauză privind dezlegarea unor chestiuni de drept cu acest obiect, Decizia nr. 18 din 17 octombrie 2016 neavând dezlegări exprese şi cu privire la această problemă de drept.

19. Încercarea de unificare a practicii prin abordarea problemei de drept la întâlnirile preşedinţilor secţiilor civile cu judecătoria Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie organizate de Institutul Naţional al Magistraturii a fost inefficientă, deoarece, aşa cum se deduce din minuta întâlnirii ce a avut loc la Ploieşti

în 26 iunie 2019, s-au conturat cele două opinii, iar în urma dezbaterilor au fost votate ambele, cu egalitate de voturi.

V. Jurisprudenţa Curţii Constituţionale

20. În urma verificărilor efectuate se constată că instanţa de contencios constituţional nu s-a pronunţat asupra constituţionalităţii dispoziţiilor legale care interesează în prezenta cauză.

VI. Opinia Colegiului de conducere al Curţii de Apel Braşov

21. Colegiul de conducere al Curţii de Apel Braşov a apreciat că, în acţiunile cu obiectul menţionat, competenţa materială procesuală în soluţionarea apelului îi revine secţiei specializate în materia litigiilor cu profesionişti.

VII. Opinia procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie

22. Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie a apreciat ca fiind în spiritul legii prima orientare jurisprudenţială.

23. În argumentarea acestei opinii, redând dispoziţiile legale incidente, respectiv art. 3 alin. (1) din Codul civil, art. 225 şi 226 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 [ultimul text, în interpretarea dată prin Decizia nr. 18 din 17 octombrie 2016, prin care s-a stabilit că, în interpretarea şi aplicarea dispoziţiilor art. 226 alin. (1) şi art. 228 alin. (2) din Legea nr. 71/2011, competenţa materială procesuală a tribunalelor/secţiilor specializate se determină în funcţie de obiectul sau natura litigiilor de genul celor avute în vedere cu titlu exemplificativ de art. 226 alin. (1) din Legea nr. 71/2011], a arătat că elementul comun al litigiilor enumerate cu titlu exemplificativ de dispoziţiile art. 226 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 îl constituie activitatea economică a profesioniştilor, astfel cum este definită în art. 3 alin. (3) din Codul civil.

24. Problema de drept care a generat practică neunitară are la bază analiza efectelor contractului de asigurare RCA după producerea riscului asigurat.

25. În astfel de litigii, instanţele nu sunt investite cu stabilirea răspunderii civile delictuale, ci doar cu cereri în antrenarea răspunderii contractuale a asigurătorului, derivând din contractul de asigurare RCA. Or, executarea contractului de asigurare se circumscrie activităţii economice a asigurătorului, ca profesionist, întrucât atât încheierea poliţelor de asigurare RCA, cât şi plata despăgubirilor pentru riscurile asigurate, precum şi activitatea de regres şi de recuperare fac parte din obiectul de activitate al profesionistului.

26. Mai mult, plata despăgubirilor priveşte exclusiv îndeplinirea condiţiilor obiective legale şi contractuale de răspundere a asigurătorului, şi nu îndeplinirea condiţiilor răspunderii civile delictuale.

27. Astfel, fundamentul răspunderii civile a asigurătorului RCA îl constituie contractul de asigurare, pe care asigurătorul l-a încheiat cu persoana vinovată de producerea riscului asigurat, acesta fiind încheiat în efectuarea activităţii economice pe care o desfăşoară, în realizarea obiectului de activitate pentru care s-a constituit societatea de asigurare.

28. În prezent, cererile formulate de terţele persoane pagubite prin producerea accidentelor de vehicule împotriva asigurătorului persoanei vinovate au ca temei art. 22 alin. (1) din Legea nr. 132/2017.

29. Chemarea în judecată a asigurătorului de răspundere civilă este realizată prin prisma obiectului său de activitate, concretizat prin încheierea poliţei de asigurare, care va forma obiectul examinării instanţei pentru stabilirea temeiniciei pretenţiilor formulate, respectiv pentru stabilirea condiţiilor angajării răspunderii contractuale a asigurătorului.

30. Dezlegările instanței de unificare a practicii cu privire la natura contractuală a răspunderii civile a asigurătorului (Decizia nr. 86 din 20 noiembrie 2017, Decizia nr. 1 din 15 februarie 2016, Decizia nr. I din 28 martie 2005 și Decizia nr. 29 din 16 noiembrie 2009) infirmă teza răspunderii civile delictuale pentru fapta altuia, indirectă, prin subrogare, a asigurătorului, invocată ca temei pentru considerarea secțiilor civile ca având competența să soluționeze acest gen de litigii.

31. Între protecția oferită asiguratului și cea oferită terțului lezată, legiuitorul a acordat prioritate intereselor terțului. Acesta va fi indemnizat ori de câte ori sunt îndeplinite condițiile răspunderii contractuale. Precumpănitoare a fost nevoia de a asigura o protecție specială pĂgubiților în fața unei potențiale insolabilități a autorilor accidentelor de autovehicule.

32. În ceea ce privește raportul dintre răspunderea delictuală și răspunderea contractuală, prima reprezintă dreptul comun al răspunderii civile, pe când cea de-a doua este o răspundere cu caracter derogatoriu, special, care atrage implicit și competența unor instanțe specializate, în cazul de față, în litigii cu profesioniști.

33. În concluzie, având în vedere faptul că asigurătorul este un profesionist în materie de asigurări, că în această calitate a încheiat contractul de asigurare în virtutea căruia și-a asumat obligația de a despăgubi terțul prejudiciat prin producerea de către asigurat a accidentului de circulație, că legea instituie norme de competență în materie de asigurări derogatorii de la normele de competență în materie de răspundere delictuală, procurorul general a apreciat că litigiile de natura celor care au generat problema de drept din prezenta cauză intră în competența de soluționare a instanțelor sau secțiilor specializate în materia litigiilor cu profesioniști.

VIII. **Opinia specialiștilor**

34. Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție a solicitat, în temeiul dispozițiilor art. 516 alin. (6) din Codul de procedură civilă, opinia specialiștilor de la facultățile de drept din cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, Universității de Vest din Timișoara, Universității București și Universității „Nicolae Titulescu” din București.

35. La data de 18 februarie 2020, Facultatea de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara — Departamentul de drept privat a depus o opinie juridică, arătând că, ținând seama de considerentele Deciziei nr. 18 din 17 octombrie 2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru a delimita competența materială procesuală a secțiilor civile, respectiv a secțiilor specializate în litigiile cu profesioniști, este necesar, mai întâi, să se determine obiectul și natura litigiilor cu care acestea sunt sesizate, în materia dată.

36. În raport cu acest mod de structurare a analizei problemei de drept, autorii opiniei juridice au concluzionat că, în ceea ce privește competența materială procesuală în soluționarea apelului în litigiile având ca obiect plata de despăgubiri materiale și morale formulate de terțele persoane pĂgubite (victima prejudiciului sau persoanele îndreptățite la despăgubire) prin producerea accidentelor de circulație, în care calitatea procesuală pasivă o are asigurătorul RCA, iar persoana vinovată are calitate de intervenient forțat sau de pĂrât alături de asigurătorul RCA, aceasta îi revine secției civile, și nu secției specializate în materia litigiilor cu profesioniști, având în vedere că, pe de o parte, cauza juridică a raporturilor de drept material deduse judecății este răspunderea delictuală a persoanei indicate drept vinovată de producerea accidentului, iar, pe de altă parte, că pĂrâta — societate de asigurări este chemată doar să acopere prejudiciul în locul persoanei vinovate, în limitele contractului de asigurare, cu titlu subsecvent antrenării

rĂspunderii civile delictuale pentru fapta proprie a celui care a cauzat prejudiciul. Așadar, acest tip de litigiu nu este fundamentat în principal pe activitatea economică a profesioniștilor, ci pe răspunderea civilă delictuală a persoanei fizice, finalitatea sa nepurtând nici „asupra verificării activității profesionale a profesionistului”, nici „asupra analizei răspunderii contractuale dintre asigurat și asigurător”, astfel încât nu s-ar putea aprecia că ar decurge „din activitatea profesionistului”. În esență, în acest tip de litigii se analizează condițiile antrenării răspunderii civile delictuale în persoana celui care a produs prejudiciul și nu se valorifică motive sau apĂrări de fond, care pun în discuție elementele raportului juridic izvorât dintr-un act încheiat în contextul exploatării unei întreprinderi, și nici nu sunt invocate argumente referitoare la aplicarea și interpretarea normelor de drept material ce reglementează regimul juridic general și special al profesioniștilor, de genul celor menționate exemplificativ în art. 226 alin. (1) din Legea nr. 71/2011, fiind astfel exclusă competența materială procesuală a tribunalelor/secțiilor/completelor specializate în cauze cu profesioniști. În litigiile privitoare la plata de despăgubiri materiale și morale formulate de terțele persoane pĂgubite prin producerea accidentelor de circulație, în care calitatea procesuală pasivă o are asigurătorul RCA, iar persoana vinovată are calitate de intervenient forțat sau de pĂrât alături de asigurătorul RCA, dreptul comun este reprezentat de normele dreptului civil, material și procesual, iar nu de normele substanțiale speciale (care ar face necesară verificarea legislației specifice litigiilor cu profesioniști). Pornind de la premisa că natura juridică a cauzei se păstrează și în calea de atac, aceasta va reveni spre soluționare, de asemenea, instanței civile de drept comun, și nu instanței specializate în litigii cu profesioniști.

37. În ceea ce privește competența materială procesuală în soluționarea apelului în litigiile având ca obiect acțiunea în regres intentată de asigurătorul RCA împotriva persoanei rĂspunzătoare de producerea prejudiciului, întemeiată pe dispozițiile art. 25 lit. a), b), c), d) din Legea nr. 132/2017, aceasta îi revine secției civile, și nu secției specializate în materia litigiilor cu profesioniști, având în vedere că, pe de o parte, cauza juridică a acțiunii în regres intentate de asigurătorul RCA împotriva persoanei rĂspunzătoare de producerea prejudiciului nu este contractul de asigurare (de reținut că legiuitorul nu distinge între ipotezele în care persoana rĂspunzătoare de producerea prejudiciului este asiguratul sau o altă persoană, aceasta din urmă neavând niciun raport juridic contractual cu asigurătorul), ci instituția subrogației legale, în temeiul căreia asigurătorul RCA exercită împotriva persoanei rĂspunzătoare de producerea prejudiciului o acțiune în răspundere civilă delictuală. Așadar, nici aceste litigii nu decurg din activitatea profesionistului în contextul exploatării unei întreprinderi și nici nu presupun, în principiu, analiza aplicării și interpretării normelor de drept material ce reglementează regimul juridic general și special al profesioniștilor, de genul celor menționate exemplificativ la art. 226 alin. (1) din Legea nr. 71/2011, fiind astfel exclusă competența materială procesuală a tribunalelor/secțiilor/completelor specializate în cauze cu profesioniști.

38. Atunci când acțiunea în regres a asigurătorului RCA se exercită împotriva asiguratului, în temeiul dispozițiilor art. 25 lit. e) din Legea nr. 132/2017, în ipoteza în care există identitate între asigurat și persoana rĂspunzătoare de producerea prejudiciului, competența materială procesuală în soluționarea apelului exercitat în aceste litigii revine secției specializate în materia litigiilor cu profesioniști, și nu secției civile, având în

vedere că, în această ipoteză, raportul juridic de drept material dedus judecății se întemeiază pe răspunderea contractuală a asiguratului, care este însăși cauza acțiunii asiguratorului împotriva asiguratului. Or, pentru asiguratorul RCA, contractul de asigurare reprezintă un act încheiat în contextul exploatarei unei întreprinderi, a unei activități organizate „ce constă în producerea, administrarea sau înstrăinarea de bunuri ori în prestarea de servicii, indiferent dacă are ori nu un scop lucrativ”, conform prevederilor art. 3 alin. (3) din Codul civil. Așa fiind, chiar dacă s-ar interpreta restrictiv noțiunea de „cereri în materia societăților” (sintagmă pe care dispozițiile art. 226 din Legea nr. 71/2011 o menționează în mod expres) doar la actele de funcționare a acestora, reglementate de Legea societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 31/1990), și aceste acte de funcționare țin de organizarea sistematică a unei activități, în condițiile art. 3 alin. (3) din Codul civil, și umbrela juridică de „exploatare a unei întreprinderi” le conferă elemente comune cu celelalte acte juridice ale societăților, cele încheiate în activitatea specifică realizării obiectului de activitate.

39. Atunci când acțiunea în regres a asiguratorului RCA se exercită împotriva persoanei răspunzătoare de producerea prejudiciului, în temeiul dispozițiilor art. 25 lit. e) din Legea nr. 132/2017, dar nu există identitate între asigurat și persoana răspunzătoare de producerea prejudiciului, competența materială procesuală în soluționarea apelului exercitat în aceste litigii revine secției civile, și nu secției specializate în litigii între profesioniști, având în vedere că asiguratorul nu are raporturi juridice contractuale cu această persoană, astfel încât fundamentul dreptului de regres al asiguratorului, respectiv cauza acțiunii acestuia, nu va fi răspunderea civilă contractuală, ci răspunderea civilă delictuală. În consecință, având în vedere că, în ipoteza dată, nu vor fi deduse judecății elementele raportului juridic izvorât dintr-un act încheiat în contextul exploatarei unei întreprinderi, nici nu vor fi incidente normele de drept material ce reglementează regimul juridic general și special al profesioniștilor de genul celor menționate exemplificativ la art. 226 alin. (1) din Legea nr. 71/2011, fiind exclusă competența materială procesuală ce revine tribunalelor/secțiilor/completelor specializate în cauze cu profesioniști.

IX. Opinia judecătorilor-raportori

40. Asupra fondului sesizării, judecătorii-raportori au exprimat două opinii. Astfel, într-o opinie, în litigiile având ca obiect plata de despăgubiri materiale și morale formulate de terțele persoane păgubite prin producerea accidentelor de circulație, în care calitatea procesuală pasivă o are asiguratorul RCA, iar persoana vinovată are calitatea de intervenient forțat sau de pârât alături de asiguratorul RCA, precum și în litigiile privind acțiunile în regres formulate de asigurator împotriva persoanei vinovate de producerea accidentului, competența materială procesuală revine secțiilor specializate.

41. S-a exprimat și opinia contrară, potrivit căreia, în această situație, competența revine secțiilor civile.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

42. Examinând sesizarea cu recurs în interesul legii, raportul și suplimentele la raport întocmite de judecătorii-raportori, precum și dispozițiile legale ce se solicită a fi interpretate în mod unitar, reține următoarele:

X.1. Asupra admisibilității recursului în interesul legii

43. Potrivit art. 514 din Codul de procedură civilă, legitimarea promovării unui recurs în interesul legii aparține procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, care poate formula sesizarea din oficiu sau la cererea

ministrului justiției, Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiilor de conducere ale curților de apel, precum și Avocatului Poporului, acestora revenindu-le îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.

44. Din perspectiva prevederilor invocate se observă că Înalta Curte de Casație și Justiție a fost în mod legal investită cu o cerere în realizarea unei jurisprudențe unitare cu privire la problema de drept asupra căreia poartă sesizarea de către Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov, căruia legiuitorul îi recunoaște legitimarea procesuală activă în materia recursului în interesul legii.

45. Potrivit dispozițiilor art. 515 din Codul de procedură civilă, „recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii”.

46. Din cuprinsul textului de lege menționat rezultă următoarele condiții care trebuie îndeplinite pentru ca recursul în interesul legii să fie admisibil: sesizarea să aibă ca obiect o problemă de drept; această problemă de drept să fi fost dezlegată diferit de instanțele judecătorești; dovada soluționării diferite să se facă prin hotărâri judecătorești definitive, iar hotărârile judecătorești să fie anexate cererii.

47. Primele două condiții de admisibilitate sunt îndeplinite, întrucât în practica instanțelor judecătorești nu există un punct de vedere unitar cu privire la stabilirea competenței materiale procesuale a secției corespunzătoare din cadrul tribunalelor sau, după caz, al curților de apel, care trebuie să soluționeze, în faza apelului, cererile având ca obiect plata de despăgubiri materiale și morale formulate de terțele persoane păgubite prin producerea accidentelor de circulație, în care calitatea procesuală pasivă o are asiguratorul RCA, iar persoana vinovată are calitate de intervenient forțat sau de pârât alături de asiguratorul RCA, precum și în litigiile privind acțiunile în regres formulate de asigurator împotriva persoanei vinovate de producerea accidentului.

48. Astfel, unele instanțe au apreciat că în acțiunile cu obiectul menționat competența materială procesuală în soluționarea apelului îi revine secției specializate în materia litigiilor cu profesioniști, în considerarea obiectului activității profesionale a asiguratorului, în care intră obligația de despăgubire, precum și activitatea de regres și recuperare, potrivit dispozițiilor art. 50 din Legea nr. 136/1995, respectiv art. 22 din Legea nr. 132/2017.

49. Dimpotrivă, alte instanțe au apreciat că secția civilă este cea competentă, întrucât, independent de cadrul procesual al acțiunii (fie acțiunea persoanei păgubite împotriva asiguratorului, cu sau fără participarea persoanei vinovate, fie acțiunea în regres a asiguratorului împotriva persoanei vinovate de producerea accidentului), cauza juridică a raporturilor de drept material deduse judecății este răspunderea civilă delictuală a persoanei indicate drept responsabilă de producerea accidentului.

50. De asemenea, este îndeplinită și cea de-a treia condiție de admisibilitate, prevăzută de art. 515 din Codul de procedură civilă, care impune ca dovada soluționării diferite a problemei de drept care face obiectul sesizării să se facă prin hotărâri definitive.

51. În acest sens se constată că au fost atașate actului de sesizare hotărâri judecătorești definitive cuprinzând soluțiile jurisprudențiale neunitare, ce fac dovada îndeplinirii condiției formale ca hotărârile judecătorești să fie anexate cererii.

52. Verificându-se și jurisprudența la nivelul celor două secții civile ale instanței supreme, sub aspectul conflictelor de competență materială procesuală ivite între secțiile civile și, respectiv, secțiile specializate, cu referire la problema de drept ce face obiectul sesizării din prezentul recurs în interesul legii, s-a constatat că s-au pronunțat următoarele hotărâri:

1) Decizia nr. 157 din 25 ianuarie 2017 (Secția I civilă), potrivit căreia competența revine secției civile, întrucât criteriile de determinare a competenței materiale sunt instituite după natura, obiectul sau valoarea pretenției, iar nu în considerarea persoanei; acțiunea introductivă de instanță este o acțiune în răspundere civilă delictuală, iar în absența unei norme care să reglementeze o răspundere după calitatea persoanei este indiferentă calitatea părților, de profesionist sau neprofesionist, în determinarea competenței;

2) Decizia nr. 1.065 din 16 mai 2019 (Secția a II-a civilă), potrivit căreia competența revine secției specializate, întrucât elementul comun al litigiilor enumerate cu titlu exemplificativ de dispozițiile art. 226 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 este reprezentat de existența și de desfășurarea unei activități economice. Conform art. 8 din Legea nr. 71/2011: „(1) Noțiunea de «profesionist» prevăzută la art. 3 din Codul civil include categoriile de comerciant, întreprinzător, operator economic, precum și orice alte persoane autorizate să desfășoare activități economice sau profesionale, astfel cum aceste noțiuni sunt prevăzute de lege, la data intrării în vigoare a Codului civil. (2) În toate actele normative în vigoare, expresiile «acte de comerț», respectiv «fapte de comerț» se înlocuiesc cu expresia «activități de producție, comerț sau prestări de servicii». S-a reținut că litigiul privește operațiuni derulate în cadrul activității economice, având, în esență, ca obiect pretenții izvorâte din activitatea desfășurată de profesionistul asigurător în cadrul exercitării obiectului de activitate al acestuia. Astfel, polița de asigurare din speță a fost încheiată în cadrul activității economice desfășurate de pârâtă, motiv pentru care acțiunea se circumscrie sferei litigiilor avute în vedere cu titlu exemplificativ de art. 226 alin. (1) din Legea nr. 71/2011. Raporturile juridice au fost așadar stabilite prin contractul de asigurare, iar aceste raporturi juridice fac obiectul acțiunii cu care a fost investită prima instanță, elemente care atrag competența instanței specializate;

3) Decizia nr. 1.558 din 1 octombrie 2019 (Secția a II-a civilă), potrivit căreia competența revine secției civile, întrucât, inițial, competența de soluționare a cauzei a fost dată de faptul că instanța a fost investită cu o acțiune în răspundere civilă delictuală într-un litigiu purtat (doar) între persoane fizice, profesioniștii fiind atrași ulterior în proces. De asemenea, hotărârile pronunțate în primă instanță și în apel, în primul ciclu procesual, au fost pronunțate de Secția civilă a Tribunalului Argeș, respectiv de către Secția I civilă a Curții de Apel Pitești. Prin urmare, în al doilea ciclu procesual, competență să soluționeze apelul este instanța superioară celei care a pronunțat hotărârea apelată, respectiv Secția I civilă a Curții de Apel Pitești, nu secția care, potrivit hotărârii colegiului de conducere al curții de apel, a preluat cauzele cu profesioniști. S-a apreciat că, și din perspectiva competenței funcționale speciale, prezentul litigiu nu implică aspecte care să atragă competența de soluționare a cauzei în favoarea secției specializate, deoarece el are la bază răspunderea civilă delictuală, în litigiu fiind atras asigurătorul de răspundere civilă obligatorie prin efectul legii, astfel încât litigiul nu poate fi nicidecum circumscris tipurilor de cauze prevăzute exemplificativ de art. 226 alin. (1) din Legea nr. 71/2011;

4) Decizia nr. 1.818 din 17 octombrie 2019 (Secția a II-a civilă), potrivit căreia competența revine secției specializate, întrucât în cauză prevalează natura raportului juridic, iar nu calitatea de minori a unora dintre reclamanți, cauza nevizând necesitatea respectării și promovării cu prioritate a interesului superior al copilului, ci acordarea unor daune pentru prejudiciul material și moral suferit de aceștia ca urmare a decesului tatălui lor. Cum reclamanții au investit instanța cu soluționarea unei acțiuni în angajarea răspunderii civile delictuale în cadrul unui raport de asigurare, obiectul și temeiul juridic al cererii impun concluzia că litigiul dedus judecății nu are caracterul unui litigiu cu minori, ci al unuia cu profesioniști.

53. În consecință, recursul în interesul legii îndeplinește condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 514 și 515 din Codul de procedură civilă, fiind exercitat de un subiect de drept căruia legea îi recunoaște legitimarea procesuală și având ca obiect o problemă de drept pentru care s-a făcut dovada că a fost soluționată în mod diferit, prin hotărâri judecătorești definitive, pronunțate de instanțe judecătorești naționale.

X.2. *Asupra fondului recursului în interesul legii*

54. Așa cum s-a arătat, în practica instanțelor judecătorești nu există un punct de vedere unitar cu privire la stabilirea naturii juridice a răspunderii asigurătorului față de terțul păgubit (secțiile civile sau secțiile specializate), așa încât într-o primă opinie se consideră că, în litigiile având ca obiect plata de despăgubiri materiale și morale formulate de terțele persoane păgubite prin producerea accidentelor de circulație, în care calitatea procesuală pasivă o are asigurătorul RCA, iar persoana vinovată are calitatea de intervenient forțat sau de pârât alături de asigurătorul RCA, precum și în litigiile privind acțiunile în regres formulate de asigurător împotriva persoanei vinovate de producerea accidentului, competența materială procesuală revine secțiilor specializate în materia litigiilor cu profesioniști, în timp ce în a doua opinie se consideră că soluționarea cauzelor sus-menționate se realizează de către secțiile civile, iar nu de către secțiile specializate ale instanțelor.

55. Divergența de opinii nu decurge din interpretarea diferită a dispozițiilor legale din materia asigurărilor, ci din accentul pe care unele instanțe judecătorești l-au pus pe semnificația sintagmei „activitate de asigurare”, inclusiv în situația acțiunii în regres a asigurătorului RCA împotriva persoanei vinovate de producerea accidentului rutier, ori din accentul pe care alte instanțe l-au pus pe ideea răspunderii civile delictuale, răspundere generată de fapta ilicită a persoanei vinovate de producerea accidentului, independent de cadrul procesual al acțiunii. Aceste din urmă instanțe au considerat că finalitatea litigiilor de genul celor enumerate în sesizare constă în acoperirea prejudiciului produs prin fapta ilicită, iar nu în verificarea activității profesionale a asigurătorului sau în analiza răspunderii contractuale dintre asigurat și asigurător.

56. Problema de drept în discuție prezintă importanță, deoarece aplicarea unitară a regulilor de competență a instanțelor judecătorești are un rol esențial în asigurarea încrederii destinatarilor legii în sistemul judiciar și în modul său de acțiune, aspect evidențiat în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, consemnată în Decizia nr. 2 din 14 ianuarie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 863 din 25 octombrie 2019, în considerentele căreia, la paragrafele 101—104, s-au reținut următoarele:

„101. *Analiza acestor apărări necesită valorificarea specializării judecătorului într-o anumită materie, întocmai ca în cazul cererilor formulate pe calea dreptului comun.*

102. Potrivit art. 226 alin. (1) din Legea nr. 71/2011, prin procedura administrativă anume prevăzută și în aplicarea criteriilor indicate se pot înființa, în cadrul secțiilor civile, completuri specializate pentru soluționarea anumitor categorii de litigii, iar această normă este aplicabilă, după cum s-a arătat, și în cazul celor trei tribunale specializate, față de trimiterea expresă din art. 228.

103. Astfel, pot conduce la înființarea de astfel de instanțe/secții/completuri:

a) cererile în materie de insolvență, concordat preventiv și mandat ad-hoc;

b) cererile în materia societăților reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și a altor societăți, cu sau fără personalitate juridică, precum și în materia registrului comerțului;

c) cererile care privesc restrângerea, împiedicarea ori denaturarea concurenței;

d) cererile privind titlurile de valoare și alte instrumente financiare.

104. Enumerarea cauzelor este una exemplificativă, astfel încât nu este împiedicată înființarea pe cale administrativă de tribunale/secții/completuri specializate în alte materii, în considerarea obiectului sau naturii cauzelor.

De altfel, această posibilitate este prevăzută și în dispozițiile art. 36 alin. (3) din Legea nr. 304/2004, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 207/2018 (în forma citată în pct. III paragraful 5 al prezentei decizii)."

57. În același sens, anterior, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii a pronunțat Decizia nr. 18 din 17 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 237 din 6 aprilie 2017, în considerentele căreia, la paragraful 173, s-au reținut următoarele:

„Interpretarea în sens contrar, dată de instanțele de judecată care au calificat litigiile nu după obiectul sau natura pricinii, ci după calitatea de profesionist a uneia dintre părți, este fără nicio acoperire în dreptul pozitiv, contravenind practic prevederilor art. 122 din Codul de procedură civilă, conform cărora «reguli noi de competență pot fi stabilite numai prin modificarea normelor prezentului cod», și dispozițiilor art. 126 alin. (2) din Constituția României, potrivit cărora «competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege».”

58. În contextul celor arătate mai sus, prima orientare jurisprudențială a identificat în mod corespunzător caracteristicile litigiilor cu care au fost investite instanțele, în sensul că ele aparțin unei anumite materii, care poate face obiectul specializării, respectiv cea a asigurărilor, materie la care, de altfel, face în prezent referire art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 49 din Legea nr. 310/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative (Legea nr. 310/2018). Totodată, art. 115 din Codul de procedură civilă, reglementând o anumită competență teritorială, are în vedere „cererile în materie de asigurări”.

59. În argumentarea acestei concluzii trebuie subliniat faptul că fostul Cod comercial, potrivit art. 3, socotea ca fapte de comerț asigurările terestre, chiar mutuale, în contra daunelor și asupra vieții (pct. 17), precum și asigurările, chiar mutuale, contra riscurilor navigației (pct. 18).

60. Ulterior, activitatea de asigurare s-a realizat numai de către societățile de asigurare înființate potrivit legii, sens în care trebuie avute în vedere dispozițiile din Legea nr. 32/2000 privind

activitatea și supravegherea intermediarilor în asigurări și reasigurări, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 32/2000), în vigoare de la 10 aprilie 2000 până la 30 septembrie 2018.

61. În prezent, asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto este reglementată de dispozițiile Legii nr. 132/2017, care transpune prevederile Directivei 2009/103/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 septembrie 2009 privind asigurarea de răspundere civilă auto și controlul obligației de asigurare a acestei răspunderi, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 263 din 7 octombrie 2009, precum și prevederile art. 21 alin. (2) și art. 181 alin. (3) din Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Directiva Solvabilitate II), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 335 din 17 decembrie 2009. Potrivit normelor europene, statele membre ale Uniunii Europene au obligația de a asigura cadrul legal necesar pentru ca toți proprietarii și deținătorii de vehicule care se află în mod obișnuit pe teritoriul lor să încheie cu o companie de asigurări contracte care să garanteze răspunderea civilă pentru pagubele produse de aceste vehicule.

62. În măsura în care operațiunile de asigurare se realizează în condițiile unei întreprinderi de asigurare, în mod organizat și sistematic, cu respectarea tuturor cerințelor legale, trebuie avute în vedere și dispozițiile art. 3 din Codul civil, conform cărora: „(1) Dispozițiile prezentului cod se aplică și raporturilor dintre profesioniști, precum și raporturilor dintre aceștia și orice alte subiecte de drept civil. (2) Sunt considerați profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere. (3) Constituie exploatarea unei întreprinderi exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu scop lucrativ.”

63. Potrivit art. 8 din Legea nr. 71/2011: „(1) Noțiunea de «profesionist» prevăzută la art. 3 din Codul civil include categoriile de comerciant, întreprinzător, operator economic, precum și orice alte persoane autorizate să desfășoare activități economice sau profesionale, astfel cum aceste noțiuni sunt prevăzute de lege, la data intrării în vigoare a Codului civil. (2) În toate actele normative în vigoare, expresiile «acte de comerț», respectiv «fapte de comerț» se înlocuiesc cu expresia «activități de producție, comerț sau prestări de servicii».”

64. În litigiile având ca obiect plata de despăgubiri materiale și morale formulate de terțele persoane păgubite prin producerea accidentelor de circulație, litigii în care calitatea procesuală pasivă o are asigurătorul RCA, iar persoana vinovată are calitatea de intervenient forțat sau de părât alături de asigurătorul RCA, își găsesc aplicabilitatea dispozițiile art. 22 din Legea nr. 132/2017, care consacră expres dreptul de acțiune directă al părții vătămate împotriva întreprinderii de asigurare, chiar dacă nu este parte în contractul de asigurare.

65. De altfel, natura și conținutul raporturilor juridice dintre părțile litigante (terțul păgubit reclamant — asigurătorul părât — asiguratul intervenient forțat/părât) au primit o clarificare de principiu și în cuprinsul considerentelor Deciziei nr. 86 din 20 noiembrie 2017 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în care s-a reținut că recunoașterea legitimității procesuale active a persoanei păgubite, terț față de raportul juridic de asigurare, reprezintă o consacrare a principiului protecției terțului păgubit (paragraful 56).

66. În sensul amintit, trebuie precizat faptul că în Directiva 2000/26/CE a Parlamentului European și a Consiliului din

16 mai 2000, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 181 din 20 iulie 2000, în materia asigurării de răspundere civilă rezultată din circulația autovehiculelor, astfel cum a fost modificată, după intrarea în vigoare a Regulamentului (CE) nr. 44/2001, prin Directiva 2005/14/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 149 din 11 iunie 2005, legiuitorul comunitar nu numai că a prevăzut, la art. 3, atribuirea în cadrul ordinii juridice a statelor membre a unui drept de acțiune directă al părții vătămate împotriva întreprinderii de asigurare, ci s-a referit în mod expres, în considerentul 24 din norma de modificare, și la art. 9 alin. (1) lit. b) și art. 11 alin. (2) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, care privesc normele de competență în materia asigurărilor, cu ocazia menționării dreptului persoanei vătămate de a intenta o acțiune în justiție împotriva asigurătorului în fața instanței de la locul unde aceasta își are domiciliul.

67. În Hotărârea Curții Europene de Justiție din 13 decembrie 2007, pronunțată în Cauza C-463/06 *FBTO Schadeverzekering NV împotriva lui Jack Odenbreit*, se arată că, în aplicarea normei de competență prevăzute de art. 9 alin. (1) lit. b) din Regulamentul (CE) nr. 44/2001, nu este exclusă o calificare, în dreptul național, a acțiunii directe a persoanei vătămate împotriva asigurătorului, ca acțiune în răspundere delictuală, care privește un drept exterior raporturilor juridice cu caracter contractual. Natura acestei acțiuni în dreptul național nu are nicio relevanță pentru aplicarea dispozițiilor Regulamentului (CE) nr. 44/2001, singura condiție pe care art. 11 alin. (2) din acest act normativ o impune aplicării respectivei norme de competență fiind ca acțiunea directă să fie prevăzută de dreptul național.

68. Cu alte cuvinte, în litigiile în care pârâta societate de asigurare este chemată să acopere prejudiciul în locul persoanei vinovate de producerea accidentului, în limitele contractului de asigurare, în baza fostului art. 54 alin. 1 din Legea nr. 136/1995, respectiv în baza art. 22 din Legea nr. 132/2017 în vigoare, acțiunea promovată de persoana vătămată împotriva asigurătorului poate fi intitulată „acțiune în răspundere delictuală”.

69. Reiese faptul că importante sunt consecințele acțiunii directe a persoanei vătămate împotriva asigurătorului, iar nu titulatura agreeată de dreptul național sub acest aspect cu privire la dreptul exterior raporturilor juridice cu caracter contractual.

70. Se mai observă că, în astfel de litigii, instanțele nu sunt investite doar cu stabilirea răspunderii civile delictuale, ci și cu cereri complexe de antrenare a răspunderii contractuale a asigurătorului, derivând din contractul de asigurare RCA.

71. Despre amintita acțiune directă a părții vătămate împotriva întreprinderii de asigurare se face vorbire și în art. 115 alin. (3) din Codul de procedură civilă, conform căruia „în materia asigurării obligatorii de răspundere civilă, terțul prejudiciat poate introduce acțiune directă și la instanța domiciliului sau, după caz, a sediului său”.

72. În același context este de precizat și că, în considerentele Deciziei nr. 86 din 20 noiembrie 2017, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a reținut că raporturile juridice dintre asigurat și asigurător își au fundamentul în contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule, în vreme ce raporturile juridice dintre terțul păgubit și asigurat își au izvorul în fapta delictuală a asiguratului producătoare de pagube morale sau materiale în patrimoniul, respectiv persoana terțului păgubit. În ceea ce privește raporturile dintre terțul păgubit și asigurător, prin dispozițiile

art. 54 alin. 1 din Legea nr. 136/1995, respectiv art. 22 alin. (1) din Legea nr. 132/2017, legiuitorul a acordat legitimare procesuală activă persoanei păgubite împotriva societății de asigurare de răspundere civilă, deși nu are nici raporturi delictuale și nici contractuale cu aceasta. Este practic consacra principiului protecției terțului păgubit, ce a cârmuit atât legislația anterioară actului normativ sus-arătat, cât și legislația ulterioară lui.

73. În același context sunt și considerentele Deciziei nr. 1 din 15 februarie 2016 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, în care se arată că, potrivit normelor europene, statele membre ale Uniunii Europene au obligația de a asigura cadrul legal necesar pentru ca toți proprietarii și deținătorii de vehicule care se află în mod obișnuit pe teritoriul lor să încheie cu o companie de asigurări contracte care să garanteze răspunderea civilă pentru pagubele produse de vehiculele menționate. În cazul legislației române, această obligație este îndeplinită prin edictarea art. 48 din Legea nr. 136/1995 (sediul materiei la acea dată), care a impus proprietarilor de vehicule supuse înmatriculării sau înregistrării obligația de a încheia contracte de asigurare de răspundere civilă pentru pagubele produse terților prin accidente cauzate de aceste vehicule.

74. În raport cu dispozițiile legale, contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă este un contract forțat, întrucât părțile sunt obligate să îl încheie sub presiunea unor sancțiuni administrative.

75. Potrivit art. 10 alin. (1) și (2) din Legea nr. 132/2017, în baza unei prime unice, „asigurătorul RCA acordă despăgubiri pentru prejudiciile produse terților prin accidente de vehicule și de tramvaie și pentru cheltuielile făcute de aceștia în procesul civil”, iar, potrivit art. 23 alin. (1) din aceeași lege, „despăgubirile se plătesc de către asigurătorul RCA persoanelor fizice sau juridice prejudiciate, în contul indicat de către persoana prejudiciată sau mandatarul acesteia, în condițiile legii”.

76. În privința cererilor formulate de terțele persoane păgubite prin producerea accidentelor de vehicule împotriva asigurătorului persoanei vinovate, acestea au ca temei art. 22 din Legea nr. 132/2017.

77. În ceea ce privește răspunderea solidară sau exclusivă, prin Decizia nr. 1 din 15 februarie 2016 s-a stabilit că societatea de asigurare are obligația de a repara singură prejudiciul cauzat prin accidentul de circulație, în limitele avute în vedere prin contractul de asigurare și prin dispozițiile legale privind asigurarea de răspundere civilă, deoarece părțile încheie un contract aleatoriu în care riscul producerii unei fapte prejudiciabile trece de la asigurat la asigurător, fiind asumat de acesta din urmă, care răspunde la producerea riscului asigurat, întrucât a încasat în acest scop o primă de asigurare stabilită în raport cu specificul riscului.

78. Prin urmare, obligația de dezdăunare a persoanelor păgubite își are cauza în contraprestația asiguratului, respectiv în plata primei de asigurare, și se va activa doar în cazul comiterii faptei ilicite de către asigurat.

79. Asigurarea obligatorie aduce în discuție, din chiar momentul încheierii contractului de asigurare, răspunderea civilă a deținătorului de vehicul, răspundere ce se poate declanșa în contextul participării sale la traficul rutier. De aceea, stabilirea ulterioară a răspunderii sale civile delictuale, generată de fapta ilicită a persoanei vinovate de producerea accidentului rutier, reprezintă o condiție, iar nu finalitatea ori singurul scop urmărit de părți în litigiile de tipul celor enumerate în sesizarea de recurs în interesul legii.

80. Plata făcută de asigurător este o consecință a executării contractului de asigurare pe care l-a încheiat cu asiguratul său, cu precizarea că terțul beneficiar este o persoană necunoscută la momentul încheierii contractului, care se va individualiza la data producerii accidentului. Dacă nu ar exista contractul de asigurare, terțul nu ar putea invoca în favoarea sa acțiunea directă prevăzută de art. 54 alin. 1 din Legea nr. 136/1995 (pentru contractele încheiate sub imperiul acestei legi) sau de art. 22 alin. (1) din Legea nr. 132/2017 (pentru contractele încheiate după intrarea în vigoare a acestei legi, care a abrogat Legea nr. 136/1995).

81. În atare situație, în mod temeinic se susține, în opinia procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, că, în absența contractului de asigurare, este de neconceput promovarea de către terțul prejudiciat a unei acțiuni directe împotriva promitentului asigurător. La fel, este de neconceput promovarea unor astfel de acțiuni în absența săvârșirii unei fapte ilicite cauzatoare de prejudicii unui terț față de contractul de asigurare și care se constituie în risc asigurat.

82. În concluzie, în aceste litigii se tinde la atingerea scopului pentru care s-au încheiat contractele de asigurare RCA, iar faptul că obligația asigurătorului se naște din contractul de asigurare (în timp ce față de terț se activează ca urmare a mijlocului procesual reprezentat de acțiunea directă pe care i-l pune legiuitorul la dispoziție) explică de ce acesta poate opune terțului beneficiar, așa cum prevede art. 2.211 din Codul civil, toate excepțiile pe care i le-ar putea opune cocontractantului său asigurat, fondate pe existența sau valabilitatea contractului (nulitatea, momentul începerii răspunderii asigurătorului, rezilierea, excluderile de risc etc.).

83. O largă expunere de considerente sub aspectul subrogării asigurătorului în drepturile asiguratului său, atunci când ultimul însumează și el calitatea de persoană prejudiciată, a fost de asemenea realizată în Decizia nr. 86 din 20 noiembrie 2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii.

84. Reiese că diferența specifică în cazul litigiilor cu care au fost investite instanțele față de un litigiu de drept comun în răspundere civilă delictuală constă în chestiunea privind existența și întinderea răspunderii asigurătorului RCA, prevăzute în contractul RCA, în conformitate cu prevederile art. 6 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2017, aceasta întrucât întinderea răspunderii civile delictuale a asiguratului nu poate depăși întinderea răspunderii contractuale a asigurătorului RCA, până la atingerea limitelor de răspundere prevăzute în asigurarea RCA, cum se arată în art. 22 alin. (7) din același act normativ. Menționatul aspect al existenței răspunderii contractuale a asigurătorului urmează a fi avut în vedere și cu ocazia analizării dreptului societății de asigurare de a recupera sumele plătite drept despăgubire de la persoana răspunzătoare de producerea prejudiciului, în situațiile reglementate de lege, potrivit art. 25 din Legea nr. 132/2017.

85. Ca atare, competența specializată a tribunalelor/secțiilor/completelor vizează, în acord cu dispozițiile art. 226 alin. (1) din Legea nr. 71/2011, cu dezlegările cu valoare de principiu din Decizia nr. 18 din 17 octombrie 2016, materia asigurărilor. Această competență nu este atrasă de verificarea modului în care o societate de asigurare își desfășoară activitatea economică ori de studierea felului în care aceasta s-a poziționat pe o piață concurențială, în vederea eficientizării activității sale, ci este atrasă de însăși natura și obiectul litigiilor care intră sub incidența respectivei materii a asigurărilor [individualizată în mod expres în art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, astfel cum a fost modificat prin art. 1 pct. 49 din Legea nr. 310/2018, sau de dispozițiile art. 115 din Codul de procedură civilă].

86. Plecând de la analiza contractului de asigurare RCA și de la stabilirea răspunderii civile delictuale a asiguratului RCA, instanțele judecătorești sunt chemate să aplice unitar dispozițiile legale din materia asigurărilor, analiză care necesită valorificarea specializării judecătorului după natura și obiectul cauzelor, întocmai cum se prevede în cazul litigiilor avute în vedere cu titlu exemplificativ de art. 226 alin. (1) din Legea nr. 71/2011.

87. Pentru toate aceste considerente,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite recursul în interesul legii declarat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov și, în consecință:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 226 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, cu modificările și completările ulterioare, raportat la art. 22 alin. (1) din Legea nr. 132/2017 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule și tramvaie, stabilește că:

În litigiile având ca obiect plata de despăgubiri materiale și morale formulate de terțele persoane păgubite prin producerea accidentelor de circulație, în care calitatea procesuală pasivă o are asigurătorul RCA, iar persoana vinovată are calitatea de intervenient forțat sau de pârât alături de asigurătorul RCA, cât și în litigiile privind acțiunile în regres formulate de asigurător împotriva persoanei vinovate de producerea accidentului, competența materială procesuală revine secțiilor specializate.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 18 mai 2020.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CORINA-ALINA CORBU

Magistrat-asistent,
Elena Adriana Stamatescu

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2021 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2021 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	100 lei/an
--	------------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
 IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
 și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
 (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
 Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
 Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
 bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
 Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

